

załącznik do uchwały nr LXIX.984.2018
Rady Miasta Zielona Góra
z dnia 26 czerwca 2018 r.

**Program Wspierania Rodziny
w Mieście Zielona Góra
na lata 2018-2020**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. REGULACJE PRAWNE	4
II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN MIASTA ZIELONA GÓRA – WYBRANE ELEMENTY	7
III. ADRESACI PROGRAMU	12
IV. CELE PROGRAMU	14
V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	26
VI. MONITORING I EWALUACJA	27
VII. BIBLIOGRAFIA	28
SPIS TABEL	29

I. WSTĘP

Rodzina jest podstawową komórką społeczną. To w rodzinie dziecko jest poddawane procesowi socjalizacji, podczas którego przekazywane są i wpajane normy, wartości, wzorce osobowe. Rodzina jako pierwsza instytucja w życiu dziecka świadomie i nieświadomie kształtuje osobowość dziecka i przygotowuje do pełnienia ról społecznych. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia bezpieczeństwo emocjonalne swoim członkom i przystosowuje dzieci do życia w społeczeństwie.

W związku z licznymi zmianami społeczno-gospodarczymi zmianie ulegają funkcje rodziny, a także jej struktura. Pojawia się coraz więcej rodzin wybierających życie w konkubinacie, rodzin niepełnych, a także rodzin zrekonstruowanych. Przeglądając literaturę tematu można stwierdzić, że rodzinę cechują takie elementy jak: uregulowane formalnie więzi rodzinne, wspólne zamieszkiwanie, wspólna własność, wspólna kultura duchowa. Z uwagi jednak na zmiany struktury rodziny, o których pisano powyżej do celów niniejszego Programu przyjęto definicję rodziny wynikającą z ustawy *o pomocy społecznej*. Definicja ta została przytoczona i wyjaśniona w rozdziale dotyczącym adresatów Programu.

Współczesna rodzina boryka się w wieloma problemami, zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi, które czynią rodzinę dysfunkcyjną. Problemy zagrażające rodzinom to m.in. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, alkoholizm, narkomania, przestępczość. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Niewypełnianie przez rodzinę prawidłowo swoich funkcji może prowadzić do niedostosowania społecznego dzieci.

Uzasadnionym jest zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia rodzin poprzez rozszerzenie form poradnictwa prawnego, psychologicznego, zawodowego oraz rodzinnego.

W celu skuteczności podejmowanych działań praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy realizować zasadę podstawowej roli wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Wspieranie rodziny, to bowiem działania nakierowane na jej wzmocnienie i rozwój.

Z uwagi na doniosłą rolę rodziny w wychowywaniu przyszłego pokolenia oraz zagrożenie wieloma problemami i patologiami, to właśnie rodzina powinna być szczególnie wspierana w wypełnianiu swoich funkcji poprzez budowanie programów profilaktycznych, informacyjnych, pomocowych i terapeutycznych, m.in. niniejszego Programu.

II. REGULACJE PRAWNE

Instytucja rodziny jest regulowana przez wiele aktów prawnych zarówno w Polsce, jak i w prawie międzynarodowym.

Pierwszym i podstawowym aktem prawnym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, której art. 16 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej¹.

Szczególną uwagę dotyczącą unormowań prawnych członków rodziny poświęcono w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, gdzie określono tematykę zawierania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Regulacje prawne dotyczące rodziny występują także w innych kodeksach: karnym, cywilnym, pracy.

Nie można nie wspomnieć o prawie międzynarodowym dotyczącym rodziny. Zgodnie z art. 16 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka „rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa”. O prawie do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia rodzinie pełnego rozwoju stanowi natomiast pkt 16 pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej². Innym dokumentem prawnym międzynarodowym jest uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny, która mówi m.in. o prawie do istnienia i budowy, tj. prawie do założenia rodziny i posiadania środków na jej utrzymanie, prawie do przekazywania życia i wychowywania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawie do mieszkania pozwalającego na godziwe życie oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

Zadania jednostek samorządu terytorialnego dotyczące sfery działań pomocy społecznej zostały zapisane w odpowiednich przepisach ustrojowych w sposób bardzo ogólny.

Opracowanie Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020 oraz jego wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. *o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2018 r. poz. 450 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.);

¹Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 02.04.1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

²Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie 18.10.1961 r. (Dz. U. z 199 r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.).

- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 z późn zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o *wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.);
- Prawo oświatowe z 14 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 996 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o *działalności leczniczej* (Dz. U. z 2018 r. poz. 160 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o *opiece nad dziećmi w wieku do lat 3* (Dz. U. z 2018 r. poz. 603 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o *świadczeniach rodzinnych* (Dz. U. 2017 r. poz. 1952 – z późn zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o *zatrudnieniu socjalnym* (Dz. U. 2016 r. poz. 1828 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o *ochronie zdrowia psychicznego* (Dz. U. 2017 r. poz. 882 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o *świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (Dz. U. 2017 r. poz. 1938 z późn zm.).

Program powstał w oparciu o obowiązujące regulacje prawne – art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o *wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej*.

Dokumentem wyznaczającym kierunki polityki społecznej w województwie lubuskim jest Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014–2020. W Strategii określono problemy społeczne i ich przyczyny oraz wskazano grupy społeczne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Jako główne problemy społeczne wskazano:

- starzenie się społeczeństwa (m.in. systematyczny wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym, zmniejszenie dzietności, odpływ ludzi młodych);
- zmiana modelu rodziny (m.in. odkładanie decyzji o zawarciu związku małżeńskiego, zmniejszenie dzietności);
- bezrobocie;
- ubóstwo.

W Strategii określono priorytety polityki społecznej województwa lubuskiego:

1. Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży
 - Wspieranie rodziny w wypełnianiu jej funkcji, w tym szczególnie opiekuńczo-wychowawczej oraz zapewnianie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich pomocy socjalnej.
 - Zwiększanie dostępu do różnych form edukacji, dóbr kultury, kultury fizycznej.
 - Zapewnianie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji i rehabilitacji.
 - Promocja zdrowia.
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin oraz ich integracja ze społeczeństwem

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez zatrudnianie i likwidację barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się.
 - Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.
 - Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka oraz ich integracja ze społeczeństwem.
3. Doskonalenie systemu wsparcia społecznego
- Wspieranie samorządów lokalnych w zapewnieniu usług środowiskowych oraz instytucjonalnych.
 - Doskonalenie kompetencji zawodowych służb społecznych.
4. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
- Rozwijanie współpracy z podmiotami III sektora.
 - Promowanie aktywności obywatelskiej.
 - Zapobieganie dyskryminacji, ksenofobii, rasizmowi i związanej z nimi nietolerancji.

Równie ważnym dokumentem na szczeblu wojewódzkim jest uchwalony 19 grudnia 2016 r. Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej. Za cele priorytetowe w dokumencie uznano:

- Podniesienie społecznej świadomości o znaczącej roli rodziny
- Wspieranie działań w obszarze pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka
- Rozwój systemu pieczy zastępczej
- Zapewnienie środowiska rodzinnego dzieciom kwalifikowanym do przysposobienia.

W oparciu o tak wyznaczone priorytety sformułowano cel główny Programu: stworzenie systemowych rozwiązań wspierających rodzinę oraz rozwój pieczy zastępczej w województwie lubuskim.

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020 wpisuje się w powyższe dokumenty oraz jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Zielona Góra na lata 2012-2020.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN MIASTA ZIELONA GÓRA – WYBRANE ELEMENTY

1. Demografia

Na 31.12.2016 r. Miasto Zielona Góra liczyło 139.330 mieszkańców, z czego 73 197 stanowiły kobiety, natomiast mężczyźni 66 133 .

Liczba osób w wieku produkcyjnym w 2016 r. to 88 504. Przy wskazaniu 17,40 % (20 470 osób) populacji w wieku przedprodukcyjnym, aż 21,8% ludności (30 356 osób) było w wieku poprodukcyjnym.

Zielona Góra ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 71. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,51 na 1000 mieszkańców Zielonej Góry. W 2016 r. urodziło się 1327 dzieci, w tym 623 dziewczynek i 704 chłopców. Zawarto 618 małżeństw, co odpowiada 4,45 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Zarejestrowano 1453 zameldowań oraz 994 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wyniosło dla Zielonej Góry 459.

2. Pomoc społeczna

Sytuację zielonogórskich rodzin objętych pomocą społeczną obrazują dane zawarte w poniższych tabelach.

Analiza danych wskazuje, że w roku 2014 pomocą objęto ogółem 3511 rodzin, natomiast w roku 2016 wsparcia udzielono 3331 rodzinom, zatem liczba rodzin korzystających z pomocy uległa zmniejszeniu o 180. Liczba gospodarstw 1-osobowych utrzymywała się na zbliżonym poziomie (2014 r. – 2054, 2015 r. – 1976, 2016 r. – 2086), jednakże liczba wszystkich gospodarstw domowych składających się co najmniej z 2 i więcej osób uległa zmniejszeniu.

W badanych latach obserwowano utrzymującą się tendencję zmniejszania się liczby rodzin z dziećmi, zarówno wśród rodzin z jednym dzieckiem, z dwójką dzieci czy też rodzin wielodzietnych. Liczba wszystkich rodzin z dziećmi uległa zmniejszeniu z 2014 r. do 2016 r. o 167 rodzin. Analizując dane liczby rodzin objętych pomocą społeczną stwierdzono, że rodziny z jednym dzieckiem stanowiły w latach 2014-2016 r. niemal połowę wszystkich rodzin z dziećmi 42-43%.

Podobnie wygląda sytuacja rodzin niepełnych. W roku 2014 odnotowano liczbę 460, a w roku 2016 liczbę 385, co oznacza spadek rodzin niepełnych o 75. Obserwuje się spadek liczby rodzin niepełnych niezależnie od liczby dzieci w rodzinach.

W porównaniu z obowiązywaniem poprzedniego Programu zwiększyła się natomiast liczba rodzin emerytów i rencistów. W latach 2011-2013 obserwowano tendencję spadkową (o 41 rodzin), natomiast w latach 2014-2016 liczba rodzin emerytów i rencistów wzrosła aż o 105, a tendencja rosnąca nadal się utrzymuje w związku ze starzeniem się społeczeństwa. Analizując wzrost liczby rodzin emerytów i rencistów w 2016 r. stwierdzono, że najwięcej, bo 71% takich rodzin stanowiły gospodarstwa 1-osobowe.

Tabela 1. Typy rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2014–2016

Typy rodzin		2014 ³ rok	2015 rok	2016 rok
Rodziny ogółem		3511	3 258	3 331
Liczba osób w rodzinach	1	2054	1 976	2 086
	2	596	510	533
	3	371	329	316
	4	274	246	216
	5	127	117	107
	6 i więcej	89	80	73
W tym rodziny z dziećmi ogółem		968	844	801
Liczba dzieci w rodzinach	1	424	355	351
	2	319	295	271
	3	142	123	114
	4	54	45	45
	5	18	15	12
	6 i więcej	11	11	8
Rodziny niepełne ogółem		460	406	385
Liczba dzieci w rodzinach	1	229	204	194
	2	141	130	126
	3	91	52	44
	4 i więcej	29	20	21
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		690	733	795
Liczba osób w rodzinach	1	454	503	565
	2	160	156	175
	3	47	47	39
	4 i więcej	29	27	16

Jak wskazują z kolei poniższe dane najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc jest ubóstwo. W roku 2014 r. liczba rodzin objętych wsparciem z powodu ubóstwa wyniosła 2256, a w 2016 r. 2247. Liczba rodzin, które korzystają z pomocy społecznej z powodu trudnej sytuacji materialnej utrzymuje się więc na zbliżonym poziomie. Drugą z kolei największą grupą problemów, z powodu których rodziny zostają objęte pomocą to niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka

³ Z uwagi na połączenie od 01.01.2015 r. miasta Zielona Góra zostało z gminą Zielona Góra w powiecie zielonogórskim, liczby za 2014 r. stanowią sumę danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

choroba. W 2014 r. objęto pomocą 1608 rodzin z powodu niepełnosprawności, natomiast z 2016 r. 1613, odpowiednio z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby 1561 i 1579 rodzin. Podobnie jak przy ubóstwie, liczba rodzin korzystająca z pomocy społecznej z powodu tych przyczyn utrzymuje się na podobnym poziomie.

Co bardzo istotne bezrobocie plasuje się na czwartym miejscu pod względem przyczyn przyznawania pomocy, ponadto liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni 2014-2016 z powodu bezrobocia zmalała aż o 384 rodziny (2014 r. – 1528, 2016 r. – 1144). Co ciekawsze, w latach 2011-2013 bezrobocie było po ubóstwie najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy.

W porównaniu z powyższymi problemami, znacznie rzadziej pomoc jest udzielana z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (2014 r. - 526, 2016 – 416), co zapewne jest spowodowane znacznym spadkiem rodzin z dziećmi w pomocy społecznej.

Kolejnymi przyczynami przyznawania pomocy są alkoholizm, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz narkomania, przy których również obserwuje się tendencje malejące.

Tabela 2. Powody przyznawania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2014 – 2016

Przyczyna trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2014 ⁴ rok	2015 rok	2016 rok
Ubóstwo	2 256	2 267	2 247
Bezdomność	179	165	170
Potrzeba ochrony macierzyństwa	277	232	213
W tym: wielodzietność	149	134	119
Bezrobocie	1528	1 305	1 144
Niepełnosprawność	1608	1 644	1 613
Długotrwała lub ciężka choroba	1561	1 575	1 579
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	568	491	416
W tym: rodziny niepełne	461	376	329
W tym: rodziny wielodzietne	126	126	100
Alkoholizm	325	250	209
Narkomania	44	33	28
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	70	44	49
Zdarzenie losowe	12	14	24
Sytuacja kryzysowa	22	16	10

⁴ Z uwagi na połączenie od 01.01.2015 r. miasta Zielona Góra zostało z gminą Zielona Góra w powiecie zielonogórskim, liczby za 2014 r. stanowią sumę danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze.

Nie można pominąć stosunkowo nowej formy wsparcia, jaką jest przydzielanie asystenta rodziny.

Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów podopiecznego, wzbudzaniu w nim wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez niego za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie osobom zagrożonym marginalizacją możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny. Główną metodą pracy asystenta jest podążanie za podopiecznym i selektywne wspieranie jego realnych dążeń.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* reguluje zadania asystenta rodziny do których należy opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Do obowiązków asystenta w szczególności należy udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego; udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych oraz wychowawczych. Do zadań asystenta należy również wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej. Ponadto na podstawie art. 15 wymienianej ustawy w pracy asystenta z rodziną uwzględniono również motywowanie rodziców do udziału w zajęciach grupowych, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych oraz udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności udział w zajęciach psychoedukacyjnych. W sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin zadaniem asystenta jest podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych. Asystent zobowiązany jest do prowadzenia dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną w tym dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny oraz monitorowania funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2014-2016 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny kształtowała się na podobnym poziomie (2014 – 145, 2015 – 124, 2016 – 138). Co istotne, ze 138 rodzin objętych wsparciem 9 asystentów rodziny w 2016 roku, 22 nabyło umiejętność samodzielnego funkcjonowania i rozwiązywania problemów.

Podejmując pracę z rodziną główny akcent powinien być nałożony na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem w sytuacji kryzysowej, w konsekwencji której może dojść do zabrania dziecka z domu. W tym celu konieczna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Ugruntowaną metodą pracy jest powoływanie grup interdyscyplinarnych, w skład których wchodzi w szczególności: asystent rodziny, pracownik socjalny, pedagog, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Wdrażanie takiego systemu

pozwała na trafną diagnozę problemów rodziny, ustalenie spójnego planu pomocy oraz uruchamianie mechanizmów współpracy z właściwymi instytucjami służbami.

Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza bowiem rozwiązania problemu rodziny. Takie rozwiązanie należy traktować jako przejściową formę zabezpieczenia dziecka. Mając na uwadze więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem w takich przypadkach konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz tworzenie warunków do prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu.

3. Opieka nad małym dzieckiem oraz opieka pozaszkolna

W latach 2014-2016 znacząco wzrosła liczba miejsc i punktów opieki dzieci do lat 3 i dzieci przedszkolnych. Liczba żłobków, klubów dziecięcych i klubów malucha wzrosła od 2014 r. z 16 (877 miejsc) do 65 (1.095 miejsc) w 2016 r. Uwzględniając niewystarczającą liczbę miejsc w żłobkach publicznych w okresie tym ogłaszano konkursy ofert i dofinansowywano miejsca w placówkach niepublicznych. W 2014 r. dofinansowaniem objęto łącznie 365 miejsc, natomiast w 2016 r. już 492 zł. Dofinansowanie do miejsc w żłobkach niepublicznych pozwoliło większej liczbie rodziców na zapisane dziecka do żłobka i powrót do pracy, a także odciążało budżet domowy. Niestety mimo tych działań w dalszym ciągu w każdym roku duża liczba dzieci nie zostaje przyjęta do żłobka i jest to liczba rosnąca: 2014 r. – 415, 2016 – 446.

Znacznie lepiej prezentuje się sytuacja zapewnienia dzieciom opieki i wychowania w przedszkolach. W 2016 r. odnotowano 23 przedszkoli dla 6039 dzieci, co oznacza zwiększenie liczby miejsc od 2014 r. o 1209. Zwiększenie liczby placówek, jak i liczby miejsc spowodowało, że o ile w 2014 r. nie przyjęto do przedszkoli 87 dzieci, to w 2015 r. przyjęto wszystkie dzieci, natomiast w 2016 r. przyjęto wszystkie dzieci w wieku 3 lat, nie przyjęto natomiast 93 dzieci w wieku 2,5 roku.

W ramach prowadzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w Zielonej Górze dostępna jest duża ilość miejsc, gdzie dzieci mogą spędzić czas wolny, odrobić lekcje i poprawić wyniki w nauce, rozwijać zainteresowania, nabywać umiejętności radzenia sobie ze stresem i agresją, uczyć się zdrowego stylu życia. Na terenie miasta w 2016 r. funkcjonowało 15 świetlic dla 226 dzieci.

4. Miejskie programy społecznościowe

Na terenie Miasta Zielona Góra działają dwa programy miejskie: ZGrana Rodzina oraz Zgrani Zielonogórzanie 50+. Program ZGrana Rodzina został przyjęty od stycznia 2014 r., natomiast program Zgrani Zielonogórzanie 50+ od czerwca 2014 r.

Program ZGrana Rodzina skierowany jest do wszystkich osób zameldowanych w terenie miasta, którzy jednocześnie są rodzicami przynajmniej jednego dziecka w wieku poniżej 18 lat. W ramach programu rodziny mogą korzystać z miejskiego programu lojalnościowo-rabatowego, który niesie obopólną korzyść zarówno dla przedsiębiorców, jak i dla rodzin, które mają możliwość atrakcyjnego spędzania wolnego czasu, ponadto mogą korzystać z rabatów w sklepach bądź w wybrane usługi. Od początku programu do końca 2016 r. wydano 33 449 kart.

Karty ZGranej Rodziny są imienne i wystawiane oddzielne na każdego rodzica, który w sposób niezależny może korzystać z niej z dzieckiem. Każde dziecko do czasu ukończenia 18 roku życia jest wpisane na kartę rodzica, a dodatkowo za zgodą przedstawiciela ustawowego będzie mogło otrzymać własną kartę. Od początku programu do końca 2016 r. wydano 33 449 kart.

Równoległy program Zgrani Zielonogórzanie 50+ również jest skierowany do osób zameldowanych na terenie miasta Zielona Góra, obejmuje jednak mieszkańców, którzy ukończyli 50 rok życia. Program działa analogicznie do programu ZGrana Rodzina, tj. oferuje szeroki zakres usług i sklepów w atrakcyjnym systemie lojalnościowo-rabatowym.

Celem programu Zgrani Zielonogórzanie 50 + jest aktywizacja osób po 50 roku życia, wspieranie lokalnych przedsiębiorców, a także promowanie spędzania wolnego czasu wnuków z dziadkami dla których została na tą okazję przygotowana specjalna oferta. Od początku programu do końca 2016 r. wydano 26 029 kart.

ADRESACI PROGRAMU

Program skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie miasta Zielona Góra. Aby jednak precyzyjnie określić adresata należy dokładnie określić pojęcie rodzina. Dla celów programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* określającym rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Nadmienić należy, że takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa. Rodziną nazwana zostanie natomiast każda grupa osób, która wykazuje cechy pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

IV. CELE PROGRAMU

CEL STRATEGICZNY

“Wielopłaszczyznowe wsparcie rodziny w wypełnianiu swoich funkcji”

osiągany poprzez:

- kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny,
- tworzenie nowych oraz doskonalenie dotychczasowych form pomocy rodzinie,
- aktywizowanie społeczności do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny,
- pomoc w opiece i wychowaniu dziecka.

CEL OPERACYJNY			
1. Wspieranie prawidłowego funkcjonowania rodziny, praca z rodzinami w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym oraz interdyscyplinarna praca z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, zagrożonymi odebraniem dziecka			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWDYWANE EFEKTY
1.1. Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	<ul style="list-style-type: none">• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonej Górze• jednostki oświatowe• Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba analizowanych rodzin	<ul style="list-style-type: none">• zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach poprzez wczesne reagowanie na pojawiające się trudności
1.2. Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach zagrożonych kryzysem	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonej Górze• jednostki oświatowe• organizacje pozarządowe• Kościoły, związki wyznaniowe• zespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwości	<ul style="list-style-type: none">• liczba monitorowanych dzieci• liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny• liczba rodzin, które nabyły umiejętności samodzielnego funkcjonowania i rozwiązywania	<ul style="list-style-type: none">• natychmiastowe reagowanie na pojawiające się problemy w rodzinie
1.3. Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	<ul style="list-style-type: none">• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonej Górze• jednostki oświatowe• organizacje pozarządowe• Kościoły, związki wyznaniowe• Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	<ul style="list-style-type: none">• liczba osób korzystających w warsztatach dla rodziców• liczba osób, które ukończyły warsztaty dla rodziców• liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne• liczba kampanii społecznych• liczba programów i artykułów w mediach lokalnych	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych wzorów wychowawczych i poprawy relacji między członkami rodziny• wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich• rozwinięcie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców• znielowanie zagrożenia odebrania dzieci

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020

	<ul style="list-style-type: none">w Zielonej Górzemedia lokalneStraż MiejskaAreszt Śledczy w Zielonej Górzeuczelnie wyższe		
1.4. Wdrażanie programów nakierowanych na pracę z rodziną zagrożoną kryzysem, niewydolną wychowawczo	<ul style="list-style-type: none">Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zielonej GórzeMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzejednostki ochrony zdrowiaorganizacje pozarządowe,Kościół, związki wyznaniowejednostki oświatowe	<ul style="list-style-type: none">liczba programów zrealizowanych na rzecz wspierania rodzinliczba osób, które ukończyły udział w programach	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie świadomości w zakresie prawidłowych wzorców wychowawczychnabycie lub zwiększenie kompetencji opiekuńczo - wychowawczych
1.5. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, umożliwiającego korzystanie z różnorodnych form wsparcia: <ul style="list-style-type: none">– prawnego– psychologicznego– w zakresie uzależnień– terapii indywidualnej– terapii grupowej– terapii rodzinnej– psychiatrycznego	<ul style="list-style-type: none">Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zielonej Górzeorganizacje pozarządowe,Kościół, związki wyznanioweMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzejednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">liczba osób korzystających z poradnictwaliczba udzielonych poradliczba podmiotów udzielających wsparcia	<ul style="list-style-type: none">skrócenie czasu oczekiwania na pomoc specjalistówudzielanie niezwłocznego wsparcia rodzinom w kryzysiepoprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparciapoprawa relacji między członkami rodziny
1.6. Promowanie funkcji rodziny wspierającej	<ul style="list-style-type: none">Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzezespoły kuratorskiej służby sądowej według właściwościorganizacje pozarządowe,Kościół, związki wyznaniowemedia lokalneuczelnie wyższe	<ul style="list-style-type: none">liczba kampanii, artykułów i audycji promujących rodzinę wspierającą	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie wiedzy Mieszkańców miasta Zielona Góra na temat rodzin wspierających

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020

1.7. Ustanowienie rodzin wspierających	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej• liczba zawartych umów	<ul style="list-style-type: none">• przekazanie prawidłowych wzorców wychowawczych• wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich
---	--	---	--

CEL OPERACYJNY			
2. Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji dzieci i młodzieży			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
2.1. Wsparcie rodzin w opiece nad dziećmi w wieku do lat 3	<ul style="list-style-type: none">publiczne żłobkifunkcja dziennego opiekunakomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">liczba placówek opiekiliczba dziennych opiekunów	<ul style="list-style-type: none">wzrost liczby zaopiekowanych dzieci w wieku do lat 3wsparcie aktywności zawodowej rodzica
2.2. Zwiększenie dostępności do opieki w żłobkach i przedszkolach	<ul style="list-style-type: none">komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznychjednostki oświatoweorganizacje pozarządoweKościóły i związki wyznaniowe	<ul style="list-style-type: none">liczba żłobków i przedszkoliliczba miejsc w żłobkach i przedszkolachliczba osób korzystających z ulg w odpłatności w żłobkach	<ul style="list-style-type: none">zabezpieczenie rozwoju i edukacji dzieci w placówkach
2.3. Zapewnienie szerokiego dostępu do edukacji przedszkolnej	<ul style="list-style-type: none">miejskie przedszkola publiczne i niepublicznekomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">obserwacja statystyki urodzeńelektroniczna rekrutacjaadaptacja pomieszczeńdofinansowanie poniesionych kosztów	<ul style="list-style-type: none">usprawnienie rekrutacjiusprawnienie polityki planowania miejscwspieranie rodziców w wychowaniu dzieckapobyt dziecka według potrzeb rodzicauspołecznienie dzieckawsparcie aktywności zawodowej rodzica
2.4. Wspieranie edukacji uzdolnionych uczniów	<ul style="list-style-type: none">szkołyMłodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza” w Zielonej Górzekomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">ilość stypendiów naukowych dla laureatów i finalistów olimpiad w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnychilość kół zainteresowań	<ul style="list-style-type: none">rozwój umiejętności, zdolności i talentów uczniapomoc materialna

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020

2.5. Organizacja olimpiad przedmiotowych, warsztatów, konkursów, przeglądów artystycznych	<ul style="list-style-type: none">• szkoły wszystkich typów• inne placówki oświatowe• Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. K.C. Norwida w Zielonej Górze• Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba i zasięg organizowanych przedsięwzięć	<ul style="list-style-type: none">• poszerzenie zainteresowań dzieci i młodzieży• zagospodarowane wolnego czasu
2.6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none">• szkoły• inne placówki oświatowe• uczelnie wyższe• Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. K.C. Norwida w Zielonej Górze• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych• wolontariat• organizacje pozarządowe• Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zielonej Górze• Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza” w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• ilość: pakietów ponadprogramowych nieobowiązkowych, bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych• ilość zajęć korekcyjno-kompensacyjnych• liczba świetlic szkolnych• liczba wolontariuszy pomagających dzieciom i młodzieży	<ul style="list-style-type: none">• rozwiązywanie problemów wychowawczych• systemowe wspomaganie rozwoju• stworzenie optymalnych warunków do rzeczywistego rozwoju• zwiększenie dbałości o efektywne spożytkowanie czasu wolnego• poprawa wyników nauczania• wzrost umiejętności i świadomości adekwatny do możliwości danego dziecka• podniesienie poziomu aktywności szkolnej• wzrost samooceny• zwiększenie świadomości rodziców i prawnych opiekunów dotyczącej potrzeb edukacyjnych
2.7. Promowanie i tworzenie miejsc przyjaznych rodzinie z małymi dziećmi	<ul style="list-style-type: none">• urzędy i lokale użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none">• liczba utworzonych „lokalu przyjaznych rodzinie”	<ul style="list-style-type: none">• ułatwienie rodzicom możliwości załatwienia spraw urzędowych

CEL OPERACYJNY			
3. Wsparcie w opiece nad dzieckiem i młodzieżą, jako profilaktyka zdrowotna na rzecz poprawy jakości życia			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
3.1. Profilaktyka, diagnostyka i terapia wad postawy	<ul style="list-style-type: none">• SP ZOZ Zespół Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej PROMYK• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych• jednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">• liczba badań wykonanych u noworodków,• liczba 5 latków poddanych testom czynnościowym,• liczba uczniów szkół podstawowych poddana badaniu	<ul style="list-style-type: none">• zdiagnozowanie wad postawy• podjęcie działań terapeutycznych i edukacyjnych zarówno dla dzieci jak i rodziców• poprawa sprawności fizycznej i funkcjonowania
3.2. Przesiewowe badania słuchu u dzieci w 4 i 8 roku życia	<ul style="list-style-type: none">• jednostki ochrony zdrowia• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">• określenie prognozy niedosłuchu	<ul style="list-style-type: none">• wykrycie wad słuchu• podjęcie działań terapeutycznych• podniesienie jakości życia dziecka
3.3. Badania diagnostyczne dzieci i młodzieży z niedosłuchem	<ul style="list-style-type: none">• jednostki ochrony zdrowia• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">• określenie rodzaju, wielkości i etiologii niedosłuchu	<ul style="list-style-type: none">• wykrycie wad słuchu• podjęcie działań terapeutycznych• potwierdzenie bądź wykluczenie niedosłuchu
3.4. Edukacja i promocja zdrowia jamy ustnej wraz z fluoryzacją kontaktową zębów dzieci 6-letnich w przedszkolach oraz edukacja rodziców	<ul style="list-style-type: none">• jednostki ochrony zdrowia• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">• określenie potrzeb profilaktyczno – leczniczo – rozwojowych narządu żucia• ilość zajęć edukacyjnych w przedszkolu w zakresie higieny jamy ustnej	<ul style="list-style-type: none">• wzbudzenie świadomości rodziców nt. zdrowia jamy ustnej,• obniżenie frekwencji próchnicy zębów
3.5. Pierwotna profilaktyka raka szyjki macicy- szczepienie przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV	<ul style="list-style-type: none">• jednostki ochrony zdrowia• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">• ilość przeprowadzonych kampanii informacyjno- edukacyjnych,• ilość odbytych spotkań z rodzicami,	<ul style="list-style-type: none">• zwiększenie świadomości nt. raka szyjki macicy• zmniejszenie występowania raka szyjki macicy oraz innych chorób HPV pochodnych

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020

		<ul style="list-style-type: none">ilość szczepień dziewcząt w 12 roku życia	
3.6. Propagowanie prozdrowotnego modelu życia wśród młodzieży gimnazjalnej pn.: <i>Nadwaga i otyłość – żywienie a zdrowie</i>	<ul style="list-style-type: none">jednostki ochrony zdrowiakomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznychszkoły wszystkich typów	<ul style="list-style-type: none">ustalenie pozycji centylowej dla wzrostu i wagi ciałailość przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych	<ul style="list-style-type: none">określenie wskaźnika BMI,wzrost świadomości dzieci i młodzieży nt. prawidłowych nawyków żywieniowychzapoznanie rodzica z problemem oraz jego edukacja poprzez ustalenie postępowania naprawczego
3.7. Badania przesiewowe wzroku dzieci w 5 roku życia	<ul style="list-style-type: none">jednostki ochrony zdrowiakomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznychprzedszkola	<ul style="list-style-type: none">liczba dzieci w 5 roku życia poddana badaniu	<ul style="list-style-type: none">zmniejszenie liczby dzieci z problemami edukacyjnymi z powodu wad wzroku
3.8. Profilaktyka chorób gruczołu piersiowego wśród dziewcząt w 18 r. .ż –poradnictwo i edukacja w samobadaniu piersi.	<ul style="list-style-type: none">jednostki ochrony zdrowiakomórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznychszkoły ponadgimnazjalne	<ul style="list-style-type: none">liczba przeprowadzonych spotkań informacyjno-edukacyjnych,	<ul style="list-style-type: none">podniesienie świadomości młodzieży,zmniejszenie zagrożenia schorzeniami nowotworowymi

4. Wspieranie form organizacji wolnego czasu służących umacnianiu więzi rodziny			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWDYWANE EFEKTY
4.1. Organizowanie festynów, imprez rekreacyjno – sportowych, w tym Zielonogórskiego Dnia Rodziny na przełomie maja lub czerwca każdego roku	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe• Kościoły, związki wyznaniowe• Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze• Zielonogórski Ośrodek Kultury „Amfiteatr” w Zielonej Górze• wolontariat• media lokalne• Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze• Straż Miejska• jednostki oświatowe• uczelnie wyższe• Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza” w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">• liczba zorganizowanych imprez na rzecz rodziny	<ul style="list-style-type: none">• poprawa stylu życia• integracja rodzin - umocnienie więzi rodzinnych
4.2. Wspieranie rodziny wielodzietnej w dostępie do atrakcyjnych form wypoczynku	<ul style="list-style-type: none">• instytucje kultury• właściwe jednostki organizacyjne miasta Zielona Góra• organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none">• liczba rodzin objętych wsparciem	<ul style="list-style-type: none">• promowanie zdrowia i kultury fizycznej• promowanie kultury• poprawa stylu życia• integracja rodzin - umocnienie więzi rodzinnych
4.3. Wspieranie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• wolontariat• organizacje pozarządowe• Kościoły, związki wyznaniowe• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">• liczba świetlic, klubów młodzieżowych, oddziałów dla dzieci w wieku przedszkolnym• liczba zawartych umów na wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego• liczba dzieci uczęszczających do placówek wsparcia dziennego	<ul style="list-style-type: none">• umiejętność organizowania czasu wolnego• poprawa wyników w nauce• rozwijanie zainteresowań• nabycie umiejętności walki ze stresem, z agresją• wspieranie zdrowego stylu życia• współpraca pomiędzy rodziną a środowiskiem

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020

4.4. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none">• Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze• organizacje pozarządowe• Kościoły, związki wyznaniowe• jednostki oświatowe• komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznych	<ul style="list-style-type: none">• liczba uczestników• ilość turnusów	<ul style="list-style-type: none">• umiejętność organizowania czasu wolnego• wyrównanie szans dzieci i młodzieży

CEL OPERACYJNY			
5. Wspieranie kadr zajmujących się pomocą rodzinom			
ZADANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI EWALUACJI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
5.1. Zatrudnienie większej liczby pracowników socjalnych zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej	<ul style="list-style-type: none">organy Miasta Zielona Góra	<ul style="list-style-type: none">liczba nowych etatów na pracowników socjalnych	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie skuteczności pomocy osobom i rodzinom
5.2. Zatrudnienie większej liczby asystentów rodziny	<ul style="list-style-type: none">organy Miasta Zielona Góra	<ul style="list-style-type: none">liczba nowych etatów na asystentów rodziny	<ul style="list-style-type: none">zwiększenie skuteczności pomocy osobom i rodzinom
5.3. Organizowanie konferencji, warsztatów, seminariów tematycznych dla osób zawodowo zajmujących się pomocą rodzinie	<ul style="list-style-type: none">Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górzeorganizacje pozarządoweKościół, związki wyznanioweplacówki naukoweMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej GórzeSąd Rejonowy w Zielonej GórzeKomenda Miejska Policji w Zielonej Górzejednostki ochrony zdrowiaStraż MiejskaAreszt Śledczy w Zielonej Górze	<ul style="list-style-type: none">liczba zrealizowanych konferencji, warsztatów, seminariówliczba uczestnikówliczba podmiotów realizujących konferencje, warsztaty, seminaria	<ul style="list-style-type: none">wzrost liczby specjalistów przygotowanych do pracy z rodziną problemową
5.4. Wspieranie osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiem poprzez umożliwienie udziału w superwizjach zewnętrznych oraz grupach ewaluacyjnych	<ul style="list-style-type: none">komórka organizacyjna Urzędu Miasta Zielona Góra właściwa ds. społecznychMiejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górzeorganizacje pozarządoweKościół, związki wyznaniowePoradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	<ul style="list-style-type: none">liczba przeprowadzonych szkoleń superwizyjnychliczba superwizji zewnętrznych oraz liczba ich uczestników	<ul style="list-style-type: none">wzrost kompetencji osób profesjonalnie zajmujących się pomaganiemzmniejszenie zagrożenia wypaleniem zawodowymzwiększenie liczby osób korzystających z superwizji

Program Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020

	<p>w Zielonej Górze</p> <ul style="list-style-type: none">• uczelnie wyższe• Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze		
--	---	--	--

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań wynikających z Programu Wspierania Rodziny w Mieście Zielona Góra na lata 2018-2020 będą środki finansowe z budżetu miasta, środki pozyskiwane z innych źródeł, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań programu.

VI. MONITORING I EWALUACJA

W celu sprawdzenia na ile Program został zrealizowany i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Dzięki ewaluacji uzyska się informacje czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów operacyjnych programu.

Realizację zaplanowanych działań będzie monitorował Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zielonej Górze na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Wskaźniki będą systematycznie mierzone do corocznego sprawozdania składanego każdego roku do końca czerwca za rok poprzedni. Ostateczne efekty zostaną przedstawione po zakończeniu okresu realizacji Programu.

VII. BIBLIOGRAFIA

1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm).
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
3. Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie w dniu 18 października 1961 r. (Dz. U. z 199 r. Nr 8, poz. 67).
4. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
5. Karta Praw Rodziny Stolicy Apostolskiej.
6. Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2014–2020.

VIII. SPIS TABEL

Tabela 1. Typy rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2011–2013 _____ 8

Tabela 2. Liczba rodzin objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze w latach 2011 – 2013 _____ 9

**Zespół ds. opracowania programów: wspierania rodziny oraz rozwoju pieczy zastępczej
powołany Zarządzeniem nr 1272.2017 Prezydenta Miasta Zielona Góra z 04.10.2017 r.:**

1. Wioleta Haręźlak – zastępca Prezydenta Miasta Zielona Góra ds. społecznych;
2. Mieczysław Jerulank – dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze,
3. Katarzyna Zborowska – zastępca dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze,
4. Joanna Chabza – specjalista pracy socjalnej koordynator Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
5. Mirosława Bombik - dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Zielonej Górze,
6. Dominika Danielak – Caritas Diecezji Zielonogórsko - Gorzowskiej,
7. Gajewska Grażyna – kierownik Zakładu Pedagogiki Opiekuńczej i Rodziny Uniwersytetu Zielonogórskiego,
8. Dorota Hajewska - Kycia – kurator zawodowy w Zespole II Kuratorskiej Służby Sądowej do wykonywania orzeczeń w sprawach rodzinnych i nieletnich w Sądzie Rejonowym w Zielonej Górze,
9. Elżbieta Kaźmierska – Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych i Adopcyjnych „Mały Człowiek” w Zielonej Górze,
10. Małgorzata Kościuszka - Komitet Ochrony Praw Dziecka w Zielonej Górze,
11. Agnieszka Kwiatkowska – Areszt Śledczy w Zielonej Górze,
12. Małgorzata Listkiewicz – Wojewódzka Komenda Ochotniczych Hufców Pracy,
13. Lucyna Poźniak - kierownik Biura Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
14. Renata Mach – kierownik Wydziału Polityki Społecznej Regionalnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze,
15. Barbara Murzyńska – Lubuski Ośrodek Profilaktyki i Terapii w Zielonej Górze,
16. Małgorzata Nabel – Dybaś - Młodzieżowe Centrum Kultury i Edukacji „Dom Harcerza” w Zielonej Górze,
17. Agata Rubacha - Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zielonej Górze,
18. Wioletta Sokołowska – Domagała - Komenda Miejska Policji w Zielonej Górze,
19. Zofia Szozda – pracownik Wydziału Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miasta w Zielonej Górze,
20. Agnieszka Zając – pracownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zielonej Górze,
21. Barbara Zapotoczna – Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna w Zielonej Górze,
22. Iwona Zwierzchowska – kierownik Ośrodka Adopcyjnego w Zielonej Górze.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Adam Maciej Urbaniak